

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТ В ТУРИСТИЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ»

Рівень вищої освіти
Освітньо-професійна
програма
Загальний обсяг
Тривалість викладання

Обсяг навчальних занять
у т.ч. аудиторні заняття
лекції
практичні
Мова викладання

Другий (магістерський)
«Туристична діяльність»
4 кредити ЄКТС
1-й семестр,
1-2 чверті 2025-2026 н.р.
120 год.
4 год/тиждень
2 години
2 години
українська

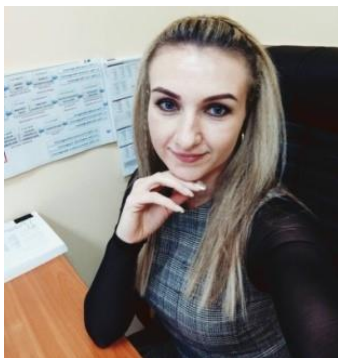
Кафедра, що викладає: туризму та економіки підприємства

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»:
<https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=6028>

Консультації: за окремим розкладом, погодженим зі здобувачами вищої освіти

Онлайн-консультації: Microsoft Teams – команда «Ризик-менеджмент в туристичній діяльності»

Інформація про викладача:

Бондаренко Людмила Анатоліївна,
доктор економічних наук, доцент,
професор кафедри туризму та економіки підприємства
Персональна сторінка:
<https://ep.nmu.org.ua/ua/teachers/bondarenko.php>
E-mail:
bondarenko.l.a@nmu.one

1. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Дисципліна «Ризик-менеджмент в туристичній діяльності» належить до переліку обов'язкових навчальних дисциплін, яка пропонується для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми «Туристична діяльність» спеціальності ІЗ Туризм та рекреація.

Навчальна дисципліна спрямована на формування у здобувачів системного уявлення про ризики у сфері туризму й рекреації, розвиток практичних навичок

їх ідентифікації, оцінювання та мінімізації. У курсі розглядаються сучасні підходи до управління ризиками, типологія туристичних ризиків, інструменти аналізу невизначеності, антикризове управління, а також методи адаптації туристичних підприємств до нестабільного середовища.

Особливу увагу приділено ризикам, що виникають в умовах воєнного стану, глобальних криз і змін у поведінці споживачів туристичних послуг.

Цей курс побудовано на засадах студентоцентрованого підходу (Student-Centered Approach), який розглядає здобувача вищої освіти як суб'єкта з власними унікальними інтересами, потребами і досвідом, спроможного бути самостійним і відповідальним учасником освітнього процесу.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни - сформувати у здобувачів вищої освіти цілісну систему знань про предмет і сутність ризик-менеджменту, його роль у діяльності туристичного бізнесу, а також забезпечити набуття практичних навичок з ідентифікації, аналізу та управління ризиками на туристичних підприємствах.

Завдання курсу:

- ознайомлення студентів із теоретичними, методичними й організаційними підходами до ідентифікації та оцінювання ризиків на всіх рівнях;
- засвоєння основ організації й управління туристичними підприємствами в умовах невизначеності та ризику;
- набуття теоретичних знань і практичних навичок в обґрунтуванні управлінських рішень щодо ризиків.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

До дисципліни «Ризик-менеджмент в туристичній діяльності» віднесено наступні результати навчання:

РН1	Спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки, критичне осмислення проблем у сфері туризму та рекреації і на межі галузей знань
РН5	Здійснювати комплексний аналіз і оцінювання функціонування туристичного ринку різних ієрархічних рівнів, прогнозувати тенденції його розвитку
РН6	Аналізувати та оцінювати діяльність суб'єктів туристичного ринку, планувати результати їх стратегічного розвитку
РН8	Управляти процесами в суб'єктах індустрії туризму та рекреації на різних ієрархічних рівнях, які є складними, непередбачуваними і потребують нових стратегічних підходів

РН10	Приймати ефективні рішення у сфері туризму та рекреації щодо розв'язання широкого кола проблем, зокрема безпеки і якості туристичного обслуговування
РН11	Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово для обговорення професійних проблем, презентації результатів досліджень та проектів у сфері туризму і рекреації

Реалізація поставлених завдань дозволяє забезпечити наступні дисциплінарні результати навчання:

- знати теоретичні засади ризик-менеджменту туристичної та рекреаційної діяльності;
- творчо мислити, проявляти гнучкість у прийнятті рішень щодо прогнозування та запобігання ризиків;
- розробляти необхідну стратегію управління й комплекс ухвалення рішень із мінімізації та усунення ризиків;
- систематизувати, синтезувати й упорядковувати інформацію щодо ризиків туризму, ідентифікувати ризики, формулювати висновки і розробляти рекомендації щодо безпеки різних видів туризму та рекреації;
- обґрунтовувати пропозиції щодо вдосконалення процесу управління ризиками туристичного підприємства в мінливому середовищі;
- здатність до формування обґрунтованих пропозицій щодо умов безпечного туристичного процесу.

4. СТРУКТУРА КУРСУ

ЛЕКЦІЇ

Тема 1. Теоретичні основи ризик-менеджменту в туризмі та рекреації.

- 1.1. Сутність і структура ризик-менеджменту.
- 1.2. Особливості ризик-менеджменту в туристичній сфері.

Тема 2. Класифікація та оцінка ризиків у туристичному бізнесі

- 2.1. Критерії класифікації ризиків
- 2.2. Види ризиків у туризмі та рекреації
- 2.3. Етапи ідентифікації ризиків
- 2.4. Методи оцінювання рівня ризику

Тема 3. Прийняття управлінських рішень в умовах ризику.

- 3.1. Процес прийняття управлінських рішень
- 3.2. Види управлінських рішень у ризик-менеджменті
- 3.3. Фактори, що впливають на ефективність рішень
- 3.4. Методи підвищення обґрунтованості рішень

Тема 4. Оптимальні рішення в умовах невизначеності.

- 4.1. Класичні критерії оптимальності
- 4.2. Застосування ймовірнісних підходів

- 4.3. Прийняття рішень за нечіткої інформації
- 4.4. Методи максиміну, мінімаксу та аналіз чутливості

Тема 5. Антикризовий ризик-менеджмент: підходи та інструменти.

- 5.1. Сутність антикризового управління
- 5.2. Види фінансових загроз і банкрутства
- 5.3. Методики виявлення кризових станів
- 5.4. Інструменти фінансової діагностики

Тема 6. Методи оцінки кризового стану туристичного підприємства.

- 6.1. Агентні моделі та показники кризи
- 6.2. SWOT-аналіз як метод оцінки
- 6.3. Рейтингові системи в антикризовому управлінні
- 6.4. Комплексна діагностика стану підприємства

Тема 7. Управління персоналом у кризових ситуаціях.

- 7.1. Вплив кадрової політики на стабільність бізнесу
- 7.2. Методи мотивації в умовах стресу
- 7.3. Діагностика психологічного стану персоналу
- 7.4. Коучинг і підтримка керівників у періоди нестабільності

Тема 8. Стратегії реструктуризації туристичних підприємств.

- 8.1. Сутність та види реструктуризації
- 8.2. Масштаби та критерії ефективності змін
- 8.3. Планування стратегій виходу з кризи
- 8.4. Управління трансформаційними процесами

Тема 9. Управління ризиками під час війни та надзвичайних ситуацій

- 9.1. Вплив воєнних дій на туристичну галузь
- 9.2. Стратегії зменшення воєнних ризиків
- 9.3. Психологічна реабілітація туристів і персоналу
- 9.4. Робота з внутрішньо переміщеними особами

Тема 10. Моделювання, аналіз і запобігання ризикам

- 10.1. Побудова моделей управління ризиками
- 10.2. Прогнозування ризиків у туризмі
- 10.3. PEST-аналіз і сценарне моделювання
- 10.4. Запобігання фінансовим ризикам: практика та кейси

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

- Тема 1. Основи і термінологія ризик-менеджменту в туризмі.
- Тема 2. Ідентифікація та оцінка ризиків туристичного підприємства.
- Тема 3. Прийняття управлінських рішень в умовах ризику.
- Тема 4. Аналіз реальних прикладів прийняття оптимальних рішень.
- Тема 5. Виявлення кризових ситуацій: діагностика та оцінка.

Тема 6. Оцінювання фінансової стійкості та виявлення кризових ознак туристичного підприємства.

Тема 7. Управління персоналом у кризових умовах.

Тема 8. Розробка стратегії реструктуризації туристичного підприємства.

Тема 9. Ризик-менеджмент під час воєнного стану.

Тема 10. Розробка антикризової програми туристичного підприємства

Інформація для здобувачів заочної форми навчання. На сайті НТУ «ДП» розміщено графік навчального процесу. Протягом року передбачено заняття з викладачем відповідно до розкладу: 6 год. лекційних занять, 6 год. практичних занять, решту годин здобувач опановує самостійно. Під час сесії здобувачі виконують практичні завдання, контрольні роботи. Умови завдань розміщено на сторінці курсу на платформі Moodle та в Microsoft 365. Форма контролю – екзамен.

5. ТЕХНІЧНЕ ОБЛАДНАННЯ ТА/АБО ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

На навчальних заняттях здобувачі повинні мати: Гаджети з можливістю підключення до Інтернету; перевірений доступ до застосунків Microsoft Office: Teams, Moodle; інстальований на ПК та /або мобільних гаджетах пакет програм Microsoft Office (Word, Excel, Power Point); активований акаунт університетської пошти на Office365.

6. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ

Оцінювання досягнень здобувачів здійснюється за допомогою прозорих процедур, що ґрунтуються на об'єктивних критеріях відповідно до Положення університету «Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти», <http://surl.li/bgpuz>. Досягнутий рівень компетентностей відносно очікуваних, що ідентифікований під час контрольних заходів, відображає реальний результат навчання здобувачів за дисципліною.

6.1. Шкали

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів НТУ «ДП» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) та інституційною шкалами. Остання необхідна (за офіційною відсутністю національної шкали) для конвертації (переведення) оцінок мобільних здобувачів.

Шкали оцінювання навчальних досягнень здобувачів НТУ «ДП»

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

Кредити навчальної дисципліни зараховуються, якщо здобувач отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації відповідно до Положення про організацію освітнього процесу НТУ «ДП».

6.2. Засоби та процедури

Здобувачі вищої освіти можуть отримати підсумкову оцінку з навчальної дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного контролю та самостійної роботи складатиме не менше 60 балів.

Поточна успішність складається з 2-х контрольних робіт (по 15 балів кожна), оцінок за роботу на практичних заняттях, підготовки й захисту самостійної роботи у вигляді 1 презентації яка захищається на практичних заняттях (оцінюється максимально у 20 балів). Оцінювання практичних занять здійснюється за активну участь у дискусіях, виконанні практичних завдань (10 занять, участь у кожному занятті максимально може принести здобувачу 5 балів, загалом максимально можна отримати 50 балів). Отримані бали за контрольні роботи, практичні заняття та самостійну роботу додаються і становлять максимум 100 балів.

Вид роботи	Критерії
Підсумкове оцінювання (якщо здобувач вищої освіти набрав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку)	У випадку коли здобувач отримав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку – складається екзамен у вигляді комплексної контрольної роботи, яка містить 50 тестів (вірна відповідь 1 бал) та 2 ситуаційних завдання, кожне з яких оцінюється по 25 балів за умови повного розкриття тематичного спрямування. Максимальна кількість балів за екзамен: 100 балів
Практичні заняття	Дискусії, обговорення, робота в малих групах, аналіз кейсів, вирішення практичних завдань у вигляді тестів, розвиток навичок критичного та системного мислення. Максимально здобувач може отримати 50 балів.
Самостійна (проектна) робота	Кожен здобувач виконує самостійну роботу, яка оцінюється у 20 балів. Захист роботи відбувається на практичних заняттях.
Контрольні заходи	Максимально оцінюються у 30 балів (2 контрольні роботи × 15 балів / контрольна робота).

6.3. Критерії

6.3.1. Критерії оцінювання *практичного заняття*:

Кожне практичне завдання оцінюється за двома складовими: тестові завдання та участь у дискусіях.

Тестові завдання складаються з 10 тестів, де є одна правильна відповідь. За умови вірного вирішення тестового завдання здобувач отримує 0,3 бали. Максимальна кількість набраних балів за тестові завдання - 3 бали.

Участь у дискусіях максимально оцінюється в 2 бали, де:

2 бали: активна участь у дискусії (виступи, коментарі, активне слухання), володіння навчальним матеріалом, наведення аргументованих відповідей.

1 бал: участь у дискусії без достатнього володіння навчальним матеріалом, що має стосунок до теми обговорення.

6.3.2 Критерії оцінювання *самостійної роботи*:

Оцінювання самостійної роботи здійснюється за результатами виконання індивідуального завдання та його захисту. Максимально здобувач може отримати 20 балів.

Критерії	Максимальна кількість балів
Актуальність і новизна дослідження	5 балів - робота відповідає сучасним викликам туристичної сфери, містить елементи новизни, практично значуща. 4 бали - дослідження актуальне, однак новизна обмежена; є деякі вторинні ідеї. 3 бали - актуальність часткова, частково повторює відомі підходи без нових висновків 2 бали - поверхнєве розкриття теми, зв'язок із ризик-менеджментом формальний. 1 бал - зв'язок із темою відсутній або зовсім не обґрунтований
Логіка та аргументованість рішень	5 балів - структура чітка, рішення логічні, аргументи повністю обґрунтовані та впливають із аналізу. 4 бали - аргументація здебільшого логічна, але окремі елементи суперечливі або недопрацьовані. 3 бали - структура зрозуміла, але висновки частково неповні чи слабо обґрунтовані. 2 бали - структура слабка, логіка порушена, обґрунтування мінімальне. 1 бал - відсутня логіка викладу, рішення суперечливі або випадкові.
Застосування інструментів ризик-менеджменту	5 балів - використано сучасні методи аналізу ризиків, приклади релевантні, обрані методи повністю обґрунтовані. 4 бали - інструменти використані правильно, але не завжди у повному обсязі або з незначними помилками. 3 бали - методи застосовані формально, аналіз спрощений, приклади поверхнєві. 2 бали - обрані методи недоречні або використані лише частково. 1 бал - відсутнє застосування конкретних інструментів ризик-менеджменту.
Оформлення, презентація та захист	5 балів - робота оформлена згідно з вимогами, презентація чітка, відповіді на запитання повні, захист упевнений. 4 бали - загальне оформлення хороше, але презентація містить незначні недоліки, відповіді менш повні. 3 бали - презентація неструктурована або частково логічна, захист непереконливий. 2 бали - оформлення слабке, відповіді поверхнєві, захист неаргументований. 1 бал - відсутність структури, змісту або нерозуміння теми під час захисту.

6.3.3. Критерії оцінювання *письмової контрольної роботи*:

Контрольна робота містить: 12 питань, серед яких 10 тестових завдань із чотирма варіантами відповідей, правильна відповідь оцінюється у 1 бал, та 2 відкритими ситуаційними завданнями, де:

2,5 бала – здобувач дав повну, правильну, логічно обґрунтовану відповідь; застосував теоретичні знання до ситуації; показав глибоке розуміння проблеми, вжив приклади або аргументацію;

2,0 бала – відповідь у цілому правильна, але має незначні неточності чи пропущені деталі; логіка розв'язання зрозуміла, обґрунтування наявне, але менш розгорнуте;

1,5 бала – відповідь частково правильна: вказано основні елементи рішення, але відсутні важливі складові або допущені помилки у поясненнях; аргументація поверхнева;

1,0 бал – відповідь фрагментарна: здобувач показав часткове розуміння завдання, але ключові елементи залишилися нерозкритими або неправильними;

0,5 бала – відповідь мінімальна: є спроба виконання завдання, проте вона майже не відображає розуміння ситуації.

7. ПОЛІТИКА КУРСУ

7.1. Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується «Положенням про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті «Дніпровська політехніка»», <https://cutt.ly/mERLa5A>, Кодекс академічної доброчесності Національного технічного університету «Дніпровська політехніка», <https://cutt.ly/vERLfxF>. У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика.

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Обов'язком здобувача вищої освіти є перевірка поштової скриньки на Office365 та відвідування групи у Teams.

Протягом самостійної роботи обов'язком здобувача вищої освіти є робота з дистанційним курсом «Проектний менеджмент у сфері обслуговування».

Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту або в чат Teams.

7.3. Політика щодо перескладання

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4. Відвідування занять

З 24.02.2022 р. реалізація освітньої діяльності відбувається в умовах правового режиму воєнного стану. Наявна низка небезпек: повітряні тривоги, ризики припинення енергозабезпечення, мобільного та Інтернет-зв'язку. Згідно з наказами по університету у 2025-2026 навчальному році освітня діяльність здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти всіх форм навчання здійснюється з використанням дистанційних технологій через синхронні та асинхронні комунікації.

Відвідування онлайн лекцій та практичних занять реалізується через приєднання до «команди» Microsoft Teams. Під час повітряної тривоги заняття перериваються і продовжуються лише за умов перебування учасників освітнього процесу у захищених приміщеннях. Викладачем (за технічної та безпекової можливості) здійснюється запис заняття для підтримки асинхронного формату навчання.

У випадках відсутності енергозабезпечення, мобільного та Інтернет-зв'язку викладачем забезпечується асинхронний формат навчання та комунікація зі здобувачами за допомогою каналів зв'язку, що функціонують.

Про причини неможливості взяти участь в онлайн заняттях, ускладненні доступу до матеріалів на дистанційних платформах НТУ «ДП» тощо здобувач вищої освіти має повідомити викладача в особистих повідомленнях чатів Microsoft Teams, або листом на корпоративну е-пошту НТУ «ДП», або через старосту чи представника адміністрації факультету.

7.5. Політика щодо оскарження оцінювання.

Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань, він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку згідно Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» (<https://cutt.ly/mrBXXTMI>).

7.6. Бонуси.

Здобувачі вищої освіти, які приймають участь у конференціях, конкурсах тощо отримують додатково 5 балів до підсумкової оцінки.

7.7. Участь в анкетуванні.

Наприкінці вивчення курсу та перед початком сесії здобувачу вищої освіти буде запропоновано анонімно заповнити електронні анкети, які дозволять оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати ваші пропозиції

стосовно покращення змісту навчальної дисципліни «Проектний менеджмент у сфері обслуговування».

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

- вербальний метод (лекція, дискусія, співбесіда);
- методи візуалізації;
- кейс-метод;
- проектно-орієнтоване навчання;
- дослідницький метод;
- рольові ігри;
- навчання на основі інструментів (практичне знайомство з програмним забезпеченням).

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Бондаренко Л.А., Шамрай Ю. Вплив ризиків на стратегічне управління розвитком санаторно-курортних комплексів. *Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Економіка, облік, управління та право: стратегічні пріоритети розвитку в умовах глобалізації» (м. Ізмаїл, 01 червня 2024 р.)*. С. 36.

2. Бондаренко Л.А. Застосування проектного підходу в управлінні інноваційною діяльністю сфери гостинності. *Вісник Національного технічного університету «ХПІ» (економічні науки)*. Харків: НТУ «ХПІ». 2024. № 2. <https://doi.org/10.20998/2519-4461.2024.1.126>

3. Бондаренко Л.А. Кризовий реінжиніринг бізнес-процесів як сучасний метод забезпеченні якості туристичних послуг. *Економічний вісник Дніпровської політехніки*. 2024. №1. С. 22-33. DOI: <https://doi.org/10.33271/ebdut/85.022>

4. Круковська О. Менеджмент готельно-ресторанного бізнесу в Україні. *Інновації та технології в сфері послуг і харчування*. 2024. №1 (11), 11-15. [https://doi.org/10.32782/2708-4949.1\(11\).2024.2](https://doi.org/10.32782/2708-4949.1(11).2024.2)

5. Корж Н.В., Басюк Д.І. Управління туристичними дестинаціями : підручник / Н. В. Корж, Д. І. Басюк. Вінниця: «ПП«ТД Едельвейс і К», 2017. 322с.

6. Кравченко М.О., Бояринова К.О., Копішинська К.О. Управління ризиками: навчальний наочний посібник. Київ: КПП ім. Ігоря Сікорського, 2021. 432 с.

7. Пісаревський І.М., Сташенко О.Д. Ризик-менеджмент у туризмі: Навчальний посібник для вищих навчальних закладів. Харків: ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2017. 128 с.

8. Угоднікова О. І. Управління проектами в туризмі. Навч. посібник. Харків. ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2021. 141 с.

9. Бондаренко Л.А. Туризм як пріоритетний напрям соціально-економічного розвитку територій України в умовах євроінтеграції: монографія / Л.А. Бондаренко, М-во освіти і науки України. Нац. техн. ун-т «Дніпровська політехніка». Дніпро «АРТО ПРИНТ», 2024. 242 с.

10. Безугла Л., Пилипенко Г., Бондаренко Л. Імплементація управління якістю в туристичному підприємстві. *Інновації та технології в сфері послуг і харчування*. 2022. № 1(5). С. 33-38. DOI: [https://doi.org/10.32782/2708-4949.1\(5\).2022.6](https://doi.org/10.32782/2708-4949.1(5).2022.6)
11. Орел С. М. Ризик. Основні поняття / С. М. Орел, М.С. Мальований. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2008. 88 с.
12. Бондаренко Л.А., Смесова В.Л. Впровадження принципів соціальної відповідальності в стратегію підприємств сфери гостинності. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. № 7. С. 49-52. DOI: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2023-4-7>
13. Martyniuk, U., Bondarenko, L., Vasiltsova, O., Shelemetieva, T., & Kovalchuk, O. (2025). Competitiveness patterns of gastronomic tourism: Crisis business planning, project management and risk management. *International Journal of Organizational Leadership*, 14 (First Special Issue), P. 215-234. DOI: <https://doi.org/10.33844/ijol.2025.60474>
14. Бондаренко Л.А. Дистанційний курс з дисципліни «Ризик-менеджмент в туристичній діяльності» на платформі Moodle, 2025 рік. URL: <https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=6774>
15. Ризик-менеджмент в туристичній діяльності [Електронний ресурс] : методичні рекомендації до виконання практичних робіт для здобувачів ступеня магістра освітньо-професійної програми «Туристична діяльність» спеціальності ІЗ Туризм та рекреація / Л.А. Бондаренко ; М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т «Дніпровська політехніка». - Дніпро : НТУ «ДП», 2025.